

Aan de heer minister van Justitie

Aan de Nederlandstalige leden van de Kamercommissie Justitie

Aan de voorzitters van de vrederechters en de rechters in de politierechtbank

Aan het College van de hoven en rechtbanken

Aan de Hoge Raad voor de Justitie

Aan het Koninklijk Verbond van de vrede- en politierechters

Aan de Orde van de Vlaamse Balies

Geachte dames en heren,

Betreft: bewindvoering – verslaggeving door familiale bewindvoerders

De volgende representatieve welzijnsorganisaties ondersteunen deze brief:

- ***FOVIG (Federatie Collectief Overleg Personen met een Handicap)***
- ***Gezin en Handicap vzw***
- ***Similes vzw***
- ***STAN-Trefpunt Verstandelijke Handicap vzw***

Zij vertegenwoordigen in Vlaanderen in belangrijke mate familiale bewindvoerders, waaronder ouders die optreden als bewindvoerder van hun kind(eren).

Tijdens de vergadering op 14 februari 2024 van de 'Vlaamse Stuurgroep Welzijn-Bewindvoering' waar de bovenvermelde organisaties deel van uitmaken, was er een uitvoerige gedachtewisseling over enkele belangrijke problemen die familiale bewindvoerders, en in het bijzonder ouders-bewindvoerders, zeer regelmatig signaleren.

Het betreft:

1. Het weinig toepassen door vrederechters van de wettelijke mogelijkheid om ouders-bewindvoerders een **vereenvoudigd jaarverslag** te laten neerleggen.
2. Het **niet aangepast zijn van het CRBP** om digitaal een vereenvoudigd jaarverslag te kunnen invoeren.
3. Een veelvoorkomende onduidelijkheid rond **de keuzevrijheid** voor familiale bewindvoerders, waaronder ouders-bewindvoerders, om het jaarverslag op papier dan wel elektronisch via het CRBP neer te leggen.

Context van de problematiek

De wet van 17 maart 2013 die de bewindvoering hervormde, betekende een zeer ingrijpende verandering voor alle ouders die tot dan als wettelijk vertegenwoordiger waren aangewezen krachtens de toenmalige wet van de verlengde minderjarigheid. In het systeem van de verlengde minderjarigheid bestond er geen verantwoordingsplicht en moesten de ouders dus geen jaarverslag opmaken. De nieuwe regelgeving verplicht echter elke bewindvoerder om een **jaarverslag** neer te leggen over het gevoerde bewind over de goederen en/of de persoon van de beschermde persoon. Voor de meeste ouders-bewindvoerders was dit een ingrijpende nieuwe verplichting waarmee ze na de "inkanteling" automatisch werden belast zonder dat ze vooraf die afweging konden maken.

Bovendien werd op 1 juni 2021 het elektronische bewindvoeringsdossier ingevoerd. Omdat een **digitale verslaggeving** voor heel wat ouders een moeilijke opgave blijkt, werd de mogelijkheid voorzien voor familiale bewindvoerders om vrij te kiezen om het jaarverslag ofwel op papier ofwel elektronisch via het CRBP neer te leggen.

Hierna gaan we verder in op de concrete probleemstellingen.

1. Het vereenvoudigd jaarverslag

Volgens artikel 500/2 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt de vrederechter, wanneer hij een rechterlijke beschermingsmaatregel heeft bevolen en daarbij de ouders of één van hen als bewindvoerder heeft aangesteld, in de aanstellingsbeschikking het tijdstip waarop of de omstandigheden waarin en de wijze waarop de ouders verslag uitbrengen.

Dit houdt de mogelijkheid in voor de vrederechter om de ouders-bewindvoerders een soepele en vereenvoudigde verslaggeving op te leggen. Dit zou er bijvoorbeeld kunnen in bestaan dat het volstaat om enkel de rekeninguittreksels voor te leggen.

Uit de parlementaire voorbereidingen blijkt dat de wetgever dergelijke vereenvoudigde verslaggeving genegen was: *"Er wordt aangenomen dat de ouders het beste voor hebben met hun kind en derhalve moet de administratieve rompslomp voor hen tot het minimum beperkt worden"*.

Het is dus aanneembaar dat ouders verwachten dat desgewenst deze wettelijke mogelijkheid toegepast wordt. Bewindvoering is een rechterlijke maatregel om mensen juridisch te beschermen en bij te staan en om aan ouders-bewindvoerders de noodzakelijke bevoegdheden te geven om de persoonlijke en materiële belangen van hun kind te behartigen. Ouders van een kind met een beperking worden sowieso al zwaar belast en leggen een moeilijke weg af met veel zorgen en bekommernissen. Daarom mag redelijkerwijze verwacht worden dat bewindvoering zeker voor hen een hulpmiddel is en geen bijkomende last.

In de praktijk stellen wij echter vast dat deze soepele maatregel beperkt wordt toegepast en in sommige gerechtelijke kantons zelfs helemaal niet.

Wij dringen er dan ook op aan dat de vrederechters (1) tijdens de aanstellingsprocedure van een ouder-bewindvoerder de nodige aandacht geven aan de mogelijkheid tot toepassing van artikel 500/2 oud BW zodat dat dit het voorwerp kan uitmaken van debat tijdens het verhoor van de partijen en (2) hierover ook telkens expliciet uitspraak doen in de aanstellingsbeschikking.¹

Daarnaast formuleren wij de suggestie om in het modelverzoekschrift de mogelijkheid te voorzien dat een verzoekende partij de vrederechter kan vatten om specifiek te oordelen over de toepassing van artikel 500/2 oud BW, wanneer een ouder van de te beschermen persoon gesuggereerd wordt als bewindvoerder.

2. Aanpassing CRBP om vereenvoudigde verslaggeving mogelijk te maken

Bovendien stellen we vast dat het CRBP de vereenvoudigde verslaggeving zelfs niet mogelijk maakt.

Het huidige digitale register vereist immers dat alle "velden" volledig ingevuld worden, zo niet ontstaan er "rode velden" en krijgen de meeste ouders-bewindvoerders in dat geval een opmerking en een aansporing om dit in de toekomst te vermijden. Ook al zijn sommige vrederechters soepel in hun interpretatie, de foutmelding – inherent aan het systeem – blijft bestaan.

Wij vragen uitdrukkelijk dat er in het CRBP een mogelijkheid tot vereenvoudigde verslaggeving zou worden voorzien, waarbij ouders-bewindvoerders ontslaan worden om tabblad 7 'Boekhouding' in te vullen bij de opmaak van het jaarverslag.

3. Vrijheid van keuze in de verslaggeving

In de huidige regelgeving is het uitgangspunt dat alle verzoekschriften in het kader van de rechterlijke bescherming elektronisch via het CRBP moeten worden neergelegd.

Wat betreft de verdere procedure en communicatie (kennisgevingen, mededelingen en neerleggingen) in het kader van de rechterlijke bescherming, wordt evenwel een onderscheid gemaakt tussen onder meer de professionele bewindvoerders en de familiale bewindvoerders. In tegenstelling tot wat geldt voor onder meer de professionele bewindvoerder, verloopt de verdere

---

¹ Een wetswijziging zou dit bijvoorbeeld kunnen opleggen. De wetgever zou er ook kunnen voor opteren om in artikel 500/2 oud BW te bepalen dat voor de ouders-bewindvoerders een vrijstelling of beperking van verslaggeving de regel is, tenzij de vrederechter anders bepaalt.

procedure voor de familiale bewindvoerder via het CRBP enkel maar op voorwaarde dat hij/zij ingeschreven is in het CRBP voor de betrokken procedure (artikel 1249/4, § 1, eerste lid, 6° Ger.W.). Familiale bewindvoerders zijn met andere woorden, indien zij zich niet hebben ingeschreven in het CRBP, voor de verdere procedure en communicatie niet verplicht om het CRBP te gebruiken, en dus ook niet om de verslaggeving elektronisch in te dienen.

Het kan ook gebeuren dat een familiale bewindvoerder vroeger had gekozen om zich via zijn/haar persoonlijk profiel in te schrijven in het CRBP, maar nadien tot de vaststelling komt dat hij/zij liever nog steeds communiceert op papier (bv. voor de verslaggeving). In dat geval kan de familiale bewindvoerder zijn/haar keuze op ieder ogenblik aanpassen door zich aan te melden via de website www.rechterlijkebescherming.be, en via het persoonlijk profiel "Nee" aan te klikken bij de vraag "Ik wens per e-mail gecontacteerd te worden" en het persoonlijk profiel vervolgens te bewaren.

In de praktijk stellen we evenwel vast dat deze vrijheid van keuze (papieren of elektronische verslaggeving) (1) zeer onduidelijk staat aangegeven in het CRBP (door het ingeven van een e-mailadres wordt men zonder verdere notificatie of verwittiging geacht te zijn ingeschreven in het CRBP) en (2) niet steeds consequent wordt gerespecteerd. Er bestaat allerminst een eenvormige werkwijze bij de vredegerichten.

Wij betreuren de terughoudendheid van sommige vrederechters op dit punt. Sommige vrederechters stellen in hun aanstellingsbeschikking zelfs dat alle verslagen via het CRBP moeten worden ingediend omdat een digitale indiening van de verslagen een "essentiële voorwaarde" is om alle verslagen ten behoeve van de beschermde personen te kunnen behandelen. We vinden zo'n werkwijze onaanvaardbaar en niet gesteund op enige wettelijke bepaling. Uiteindelijk dient het digitale systeem enkel als hulpmiddel en heeft dit geen enkele repercussie op de kwaliteit van de bewindvoering zelf. De keuze voor een papieren verslaggeving zou dan ook nooit mogen in aanmerking worden genomen als een reden voor eventuele vervanging bij gebrek aan competentie van de familiale bewindvoerder.

We vragen daarom dat de wettelijk verankerde keuzevrijheid ook in de praktijk zou worden erkend door alle vrederechters.

Dit betekent uiteraard niet dat we tegen een elektronische werkwijze zijn, integendeel, maar dan enkel voor die ouders die in staat zijn om dit toe te passen. Het kan niet zijn dat ouders na alle zorgen, inspanningen en bekommernissen voor hun kind hun mandaat van bewindvoerder zouden gekoppeld zien aan het kunnen omgaan met de informatica.

Onze en andere organisaties van familiale bewindvoerders doen overigens grote inspanningen om ouders en andere familiale bewindvoerders digitale vorming aan te bieden. Ook het Steunpunt bewindvoering is zich bewust van de nood aan ondersteuning van de familiale bewindvoerders.

4. Verwijzing naar de aanbevelingen van het Steunpunt bewindvoering

Afsluitend verwijzen onze organisaties ook graag naar het multidisciplinaire samengestelde Steunpunt bewindvoering dat in haar jaarverslagen 2022 en 2023 nog diverse andere aanbevelingen heeft geformuleerd om tegemoet te komen aan de bezorgdheden van de familiale bewindvoerders. Wij onderschrijven deze aanbevelingen volledig:

- **Verduidelijk het jargon op de website van het CRBP om het systeem laagdrempeliger te maken voor de familiale bewindvoerders en de zorgsector.**
- **Maak het mandaatstelsel van de overheid mogelijk voor de familiale bewindvoerders (my Minfin, my Pension, ...).**
- **Voorzie een duidelijke mogelijkheid in het CRBP om 'verklaring voorkeur aan te wijzen bewindvoerder als de bewindvoerder het mandaat niet meer kan uitvoeren' aan te vragen.**
- **Maak bijkomende instructievideo's in het CRBP ter ondersteuning van de gebruikers ervan.**
- **Bied meer ondersteuning aan de familiale bewindvoerders bij de uitvoering van hun mandaat, bv. door opleidingen te organiseren specifiek op hun maat.**
- **Creëer een orgaan waar familiale bewindvoerders terecht kunnen – zowel op inhoudelijk als op praktisch vlak – voor de opmaak van het verslag (net zoals de hulp die wordt geboden bij de opmaak van de belastingaangifte).**

U vindt de geschetste problematiek en de aanbevelingen terug op: www.steunpuntbewindvoering.be.

Wij danken u voor de aandacht die u aan deze brief zal willen geven en hopen oprecht dat onze actie een concreet resultaat zal opleveren!

Namens de bovenvermelde organisaties: Fovig vzw, Gezin en Handicap vzw, Similes vzw, Stan-Trefpunt Verstandelijke Handicap.

Ons correspondentieadres: hallo@trefpuntstan.be